

3

EEN FLEXIBEL OPLEIDINGSAANBOD

Hygiëne en infectiepreventie mbo voor de opleiding voor verzorgenden, maatschappelijke zorg, verpleegkundigen en assisterende beroepen (doktersassistenten) (NLQF 3 en 4)

Inhoudsopgave

Een flexibel opleidingsaanbod	3
Link naar de microlearnings	3
Kennisbeschrijving van de deelonderwerpen	5
1. Handhygiëne, juiste omgang PBM, persoonlijke hygiëne	5
2. Ziekteverwekkers, transmissieroutes, reiniging en desinfectie	6
3. Omgang met lichaamsvloeistoffen (urine, ontlasting, bloed)	7
4. MRSA/ BRMO, omgang met isolatiemogelijkheden	7
5. Antibioticaresistentie en herkennen zorginfecties	7
Stageopdrachten	8
Stageopdracht 1: Infecties; de klinische les	8
Stageopdracht 2: Handhygiëne; de observatie	8
Stageopdracht 3: Materialen en werkomgeving	8
Overige opleidingsmaterialen	9

Een flexibel opleidingsaanbod

Als docent heb je een relatieve vrijheid om het curriculum in te vullen aan de hand van het kwalificatiedossier van de opleiding. Je wordt gevoed door de vraag van het werkveld en de input van de studenten. Het is daarom wenselijk dat het opleidingsaanbod voor de verschillende opleidingen en opleidingsjaren een flexibel aanbod is, waar jij als opleider kunt kiezen uit verschillende werkvormen. Werkvormen die passen bij je voorkeursstijl van doceren en passend bij de doelgroep en het moment of context (denk hierbij aan de coronaperiode waar veelal blended lessen werden aangeboden).

Het advies is casuïstiek te bespreken met aandacht voor ethiek en haalbaarheid in de praktijk in de directe zorgverlening. Dit kan zowel door de docent als de student zijn ingebracht. Ook zijn opdrachten toegevoegd voor tijdens een stage.

Voorbeelden:

1. Een bewoner met dementie woont op een afdeling 'kleinschalig wonen' waarbij sprake is van dragerschap (*dragerschap uitleggen aan de student*) van MRSA. Het dragerschap kan niet worden behandeld met medicatie. Volgens de richtlijn 'moet' de bewoner worden verpleegd met isolatiemaatregelen en zal dit dus levenslang moeten worden uitgevoerd. Wat zijn mogelijke acties van een verzorgende/ verpleegkundige om de gevolgen voor de bewoner (welzijn, omgang met persoonlijke beschermingsmiddelen, deelname aan sociale activiteiten) zo min mogelijk te laten zijn?
2. Een patiënt heeft andere normen over schoon/ vuil en wil niet douchen. Niet eenmalig maar wekenlang. In hoeverre ga je mee met de wensen van de patiënt? Wat zijn mogelijke gevolgen voor de patiënt? Wat zijn risico's voor jou, maar ook mogelijk voor andere patiënten die door dezelfde zorgverlener worden verzorgd?

Microlearnings

Het opleidingsaanbod heeft de vorm van microlearnings. Microlearnings zijn korte onderwijsdelen (veelal 15 minuten per deel) die afzonderlijk worden uitgevoerd of worden gecombineerd met andere microlearnings. Daardoor kun je keuzes maken die passen bij de beschikbare tijd, locatie en wensen van de studenten.

[Vraag hier de microlearnings aan](#)>

Onderwerpen:

- 1. Handhygiëne, juiste omgang met PBM en persoonlijke hygiëne.**
- 2. Ziekteverwekkers, transmissieroutes en reiniging en desinfectie.**
- 3. Omgang met lichaamsvloeistoffen (urine, ontlasting, bloed).**
- 4. MRSA/BRMO en omgang met isolatiemogelijkheden.**
- 5. Antibioticaresistentie (ABR) en herkennen zorginfecties.**

Kennisbeschrijving van de deelonderwerpen

1. Handhygiëne, juiste omgang persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en persoonlijke hygiëne

Handhygiëne

- Momenten van handhygiëne.
- Toelichting handreiniging en handdesinfectie, juiste uitvoering.
- Voorwaarden voor juiste handhygiëne (ook in thuiszorg).
- Uitleg juiste handalcoholen:
 - College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb)
 - Virusclaim
 - Effectiviteit op verschillende micro-organismen

Juiste omgang PBM

Handschoenen

- Wanneer gebruik je handschoenen?
- Hoe trek je deze aan/ uit?
- Welke handschoenen zijn de juiste?

Schorten

- Wanneer gebruik je schorten?
- Verschil tussen halterschort en schort met lange mouwen.
- Hoe trek je deze aan/ uit?
- Hoe ga je er mee om in de instellingen en thuiszorg?

Mondneusmaskers

- Welke soorten zijn er?
- Wanneer gebruik je welke mondneusmasker?
- Hoe breng je deze aan en hoe doe je deze op de juiste wijze af?

Veiligheidsbril

- Welke eisen?
- Wanneer gebruik je een veiligheidsbril?

Combinatie van PBM

- Juiste volgorde van aan- en uittrekken.
- Juiste uitvoering.

Persoonlijke hygiëne

- Toelichting over risico's lange nagels, gel-/ kunstnagels.
- Uitleg over juiste (dienst) kleding en omgang hiermee.
- Uitleg over haardracht.
- Handhygiëne.
Uitleg over de vijf momenten van handhygiëne, juiste wijze. Wanneer handreiniging of handdesinfectie. Eisen aan de juiste handalcohol.
- Juiste omgang PBM.
Handschoenen; indicatie wanneer, wijze van aan- en uittrekken, verschillende soorten handschoenen, (wettelijke) eisen handschoenen.
Mondneusmaskers; indicatie, juiste omgang inclusief controle op juist dragen, welke typen wanneer, belangrijkste infectieziekten benoemen waarbij welk type masker nodig is.
Schorten; indicatie, wijze van aan- en uittrekken, verschillende typen.
Veiligheidsbril; indicatie, verschillende soorten, wijze van desinfectie.
Combinatie van PBM; juiste volgorde.
- Persoonlijke hygiëne.
Uitleg risico's van dragen lange nagels, gel- en kunstnagels, juiste haardracht, omgang met dienst-, werk- en privé kleding. Uitleg over risico's dragen hand- en pols sieraden.

2. Ziekteverwekkers, transmissieroutes en reiniging en desinfectie.

Ziekteverwekkers

- Uitleg over 'goede' en ziekmakende micro-organismen.
- Uitleg over besmetting, dragerschap en infectie.
- De belangrijkste ziekteverwekkers benoemen met bijbehorende eigenschappen (BRMO, scabiës, influenza, MRSA, COVID, Noro-virus).
- Toelichting wetgeving.

Transmissieroutes

- Uitleg over directe-, indirect-, druppel- en aerogene transmissie.
- Wat is de rol van de zorgprofessional in de transmissieroute en wat zijn de bijbehorende interventies?

Reiniging en desinfectie

- Uitleg verschil reiniging en desinfectie.
- Juiste uitvoering en methodes van reiniging.
- Cirkel van Sinner.
- Juiste omgang schoonmaakmateriaal.

3. Omgang met lichaamsvloeistoffen (urine, ontlasting, bloed)

- Juiste reiniging van materialen (=o.a. po, urinaal, postoeel).
- Gebruik van PBM.
- Juiste omgang met incontinentiemateriaal.
- Wanneer desinfectie toepassen?
- Juiste hygiëne m.b.t. katheters.
- Omgang met lichaamsvloeistoffen. Informatie over omgang po's, urinalen, vermaalsystemen en po spoelers. Informatie over juiste omgang katheterzakken. Hierbij wederom handhygiëne en PBM kort herhalen. Toelichting over omgang incontinentiemateriaal, CareBags en vacuümsystemen.

4. MRSA/ BRMO en omgang met isolatiemogelijkheden

- MRSA/BRMO. Uitleg over MRSA, ESBL, resistentie (in eenvoudige taal), toelichting tabel WIP richtlijn BRMO (uitgaande dat de generieke RL SRI gebruikt kan worden) en dus de bij behorende maatregelen.
- Uitleg over richtlijn SRI met bijbehorende tabel met maatregelen.
- Uitleg over verschillende aanvullende maatregelen/ isolatiemogelijkheden.
- Hoe pas je isolatie toe?
- Inrichting isolatiekamer.
- Impact voor patiënt/ cliënt, interventies?
- Isolatie met nadruk op de langdurige zorg, met daarbij gevolgen voor het welzijn van de bewoner. Hoe pas je dit toe zonder sluis? Herhaling juiste omgang PBM. Hoe ga je om met de verpleegkundige materialen, zowel patiëntgebonden als delen met andere patiënten?

5. ABR en herkennen zorginfecties

ABR

- Wat is ABR?
- Wat zijn ABR-zorgnetwerken?
- Wat is de rol/ verantwoordelijkheid van de zorgprofessional?

Herkennen zorginfecties

- Wat is een zorginfectie?
- Wat is de rol/ verantwoordelijkheid van de zorgprofessional?
- Hoe herken je een (zorg) infectie?
- Toelichting UNO zakkaart urineweginfectie en lage-luchtweginfecties.

Stageopdrachten

Stageopdracht 1: Infecties; de klinische les

De opdracht

Studenten laten collega's een kennistoets maken over het signaleren en overdragen van tekenen van infectie bij verpleeghuisbewoners. Vervolgens geven zij een klinische les over dit onderwerp aan dezelfde collega's. Deze klinische les wordt als onderdeel van de opdracht aan de studenten verstrekt in de vorm van een PowerPoint en bevat de nieuwste inzichten over urineweginfecties en luchtweginfecties bij kwetsbare ouderen (over beide onderwerpen is in 2018 een nieuwe richtlijn verschenen). Na het geven van de klinische les nemen de studenten opnieuw de kennistoets af bij de collega's. De scores op de kennistoets vóór en ná het geven van de klinische les worden vergeleken, om zo te onderzoeken wat het effect van de klinische les was op het kennisniveau over het onderwerp 'infecties'

Stageopdracht 2: Handhygiëne; de observatie

De opdracht

Studenten observeren elk bij acht collega's in hoeverre zij bij de zorg voor verpleeghuisbewoners handhygiëne toepassen op de momenten waarop dat volgens de richtlijnen nodig is. Zij doen dat terwijl zij met hun collega meelopen tijdens de ochtendronde. Vervolgens organiseren zij een klinische les over dit onderwerp aan dezelfde collega's. Deze klinische les ontwikkelen de studenten zelf op basis van informatiebronnen die in het kader van de opdracht worden verstrekt. In de klinische les verwerken zij ook de resultaten van de observaties. Na het geven van de klinische les observeren ze de collega's opnieuw. Het naleven van de handhygiënerichtlijnen vóór en ná het geven van de klinische les worden vergeleken, om zo te onderzoeken wat het effect van de klinische les is op hygiënisch werken.

Stageopdracht 3: Materialen en werkomgeving

De opdracht

Studenten observeren de ruimtes en materialen op de werkplek in hoeverre deze voldoen aan de richtlijnen van het RIVM. Ze maken (waar mogelijk) foto's of films van de situaties die zij als goed en niet goed scoren. Het beeldmateriaal wordt verwerkt in een presentatie aan het team. De studenten doen suggesties over verbeteringen.

Overige opleidingsmaterialen

Richtlijnen/ zakkaartjes

- UNO-website
- [Verenso zakkaartje](#)

Toetsing/ e-learning

Zoektermen: opleidingsmateriaal infectiepreventie/ scholing hygiëne en infectiepreventie. Maak vooral ook gebruik van de sites van het ABR-zorgnetwerk, de GGD en UNO Amsterdam voor wetenschappelijke informatie over antibioticaresistentie, hygiëne en infectiepreventie.

- <https://unoamsterdam.nl/antibiotica/> Gebruik de PowerPoint met alle onderwerpen uit dit onderwijspakket: [klinische-les-infecties-in-het-verpleeghuis/](#)
- <https://www.abrzorgnetwerknhfl.nl/kennis-per-sector/>
- GGD Amsterdam: een uitgebreide e-learning met alle onderwerpen uit dit onderwijspakket met mogelijkheid tot behalen van accreditatie punten. [hygiëne/scholingsaanbod/learning.](#)

Interessante sites met onderwijsmaterialen

- Serious Game: <https://www.ggdtwente.nl/professionals/voor-zorg-en-welzijn/team-infectieziekten/infectionary,-de-serious-game/wat-is-infectionary>
- 20 video's waar de verschillende onderdelen uit dit onderwijspakket aan de orde komen: <https://www.zorgvoorbeter.nl/lesmateriaal/videos/hygiene>
- Een verzameling van verschillende werkvormen over hygiëne: <https://www.zorgvoorbeter.nl/hygiene>
- Gratis e-learnings op Free-learning:
 - <https://www.free-learning.nl/modules/brmo-in-de-thuiszorg/start.html>
 - <https://www.free-learning.nl/modules/handhygiene/start.html>
 - <https://www.free-learning.nl/modules/infectiepreventie/start.html>

Overige bronnen

- <https://www.venvn.nl/media/uymj5sq3/v-vn-richtlijn-zorginfecties-samenvatting.pdf>
- Hygiënerichtlijnen RIVM (per werkplek ingedeeld): [Hygiënerichtlijnen | RIVM](#)
- [Zorgvoorbeter](#): <https://www.zorgvoorbeter.nl/hygiene/richtlijnen-infectiepreventie/richtlijn-urinelozing-stoelgang>